

Spør advokaten

NTFs advokater får mange spørsmål om praktiske og juridiske problemstillinger fra tannlegenes hverdag. Tidende tar opp enkelte av disse problemstillingene i en egen spalte. Leserne oppfordres til å komme med egne spørsmål som kan sendes til redaksjonen.

Deling av pasientinformasjon – svært begrenset adgang

Jeg har sett at kollegaer deler bilder og annen mulig taushetsbelagt informasjon om sine pasienter i en lukket gruppe på Facebook. Er det anledning til å dele slike opplysninger om pasientene på denne måten?

Svar: På hvilken måte slike opplysninger deles er av mindre betydning. Som følge av taushetspliktbestemmelsene i helsepersonelloven er det svært begrenset anledning til å dele bilder og annen informasjon om sine pasienter med andre.

Hovedregelen om taushetsplikt finnes i helsepersonelloven § 21:

«Helsepersonell skal hindre at andre får adgang eller kjennskap til opplysninger om folks legems- eller sykdomsforhold eller andre personlige forhold som de får vite om i egenskap av å være helsepersonell.»

Hovedregelen om taushetsplikt gjelder også mellom helsepersonell. Det kan bare utveksles taushetsbelagt informasjon mellom helsepersonell når det er nødvendig for behandling og oppfølging av pasienten. Det at partene det utveksles informasjon mellom har selvstendig taushetsplikt gir ikke større rett til å utveksle informasjon om pasienter, verken ansikt til ansikt eller på nettet. En bør ikke i noe tilfelle gå ut fra at det som deles kun kan ses av de andre medlemmene i en gruppe. Uavhengig av antall medlemmer i gruppen kan det tas skjermdump av informasjon som deles, og man har ingen kontroll over hvor opplysningene spres.

Etter helsepersonelloven § 23 kan pasientopplysninger imidlertid gis videre når behovet for beskyttelse anses ivaretatt ved at individualiserende kjennetegn er utelatt. Det må derfor vurderes konkret om enkeltpersoner kan identifiseres på grunnlag av opplysningene som gis. Til illustrasjon kan nevnes at det i forarbeidene til helseregisterloven fremgår at opplysninger som kan knyttes til minst fire-fem individer kan anses som anonymiserte. Det avgjørende er om opplysningene inneholder tilknytningspunkter (som sted, kjønn, alder, diagnose etc.) som til sammen er tilstrekkelig for å kunne identifisere enkeltpersoner. Vær derfor svært forsiktig med å formidle pasientopplysninger også i anonymisert form. Hvis pasienten kan gjenkjennes er taushetsplikten brutt! Husk at det kan være mulig for andre å gjenkjenne en pasient selv om bildet bare viser selve munnen.

Den eneste sikre måten å dele informasjon om pasienter lovlig på i denne sammenheng er med pasientens samtykke, jf. helsepersonelloven § 22. Samtykket innhentes skriftlig, slik at det ikke oppstår noen tvil i etterkant om hva som er avtalt. Samtykket må omfatte tillatelse til å dele personidentifiserbare helseopplysninger offentlig eller i markedsføringsøyemed. Det er ikke tilstrekkelig å si at det kun er en lukket gruppe på Facebook som får tilgang til informasjonen. En tannlege må også alltid vurdere om publisering kan være til skade for pasienten selv om samtykke er gitt.

Konsekvenser av å bryte taushetsplikten

Brudd på taushetsplikten er alvorlig og straffbart. Taushetsplikten skal sikre den tilliten befolkningen må ha for å oppsøke og gi informasjon til helsepersonell. Pasienten skal kunne føle seg trygg på at de opplysninger som gis

ikke kommer frem i andre sammenhenger.

Brudd på taushetsplikten kan utløse flere straffereaksjoner:

For det første kan det ved brudd på taushetsplikten ilegges forelegg for overtredelse av straffeloven. I 2012 fikk en lege et forelegg på 10 000 kroner for å ha lagt ut bilde av en pasient på Facebook for å få hjelp til å stille diagnose. Bildet viste pasientens bakhode og gener, og pasienten ble gjenkjent av et familiemedlem.

For det andre kan Statens helsetilsyn med hjemmel i helsepersonelloven ilegge reaksjoner til helsepersonell som forsettlig eller uaktsomt bryter taushetsplikten.

For det tredje har medlemmer av NTF også plikt til å vise diskresjon ift. pasientopplysninger, selv om disse ikke er omfattet av taushetsplikten, jf. NTFs etiske regler § 4. Overtredelse av de etiske reglene kan sanksjoneres av hhv. Etisk råd eller NTFs hovedstyre.

Annen bruk av sosiale medier

Et økende antall klinikker oppretter egen Facebook-side for sin virksomhet. Det ovenstående er viktig å ta hensyn til også for de som velger å opprette slike sider for å markedsføre sin virksomhet.

Det anbefales å sette seg inn i «Veileder i bruk av sosiale medier i helse-, omsorgs- og sosialsektoren.» Veilederen er utgitt av Helsedirektoratet, og inneholder maler for virksomheter til å utarbeide egne råd om bruk av sosiale medier til ansatte og pasienter. Veilederen tar opp forskjellige personvernutfordringer som følger når helsepersonell og pasienter deltar i sosiale medier, og finnes tilgjengelig på www.ehelse.no.